

SAĞIN BÖLÜNMÜŞLÜĞÜ VE BİRLİĞİ

Dört partinin birleşmesi ve bağımsızların eklenmesiyle ancak dört oyluk bir fazlalık sağlayabilen Demirel hükümeti için “İstikrarlı bir hükümet olabilir mi?” diye soruluyor. Oysa şöyle bir soru da sorulabilir ve sanıyoruz, sorunun daha önemli bir yanına dokunulmuş olur: “Oy farkı daha büyük olsaydı bile, Demirel hükümeti istikrarlı olabilir mi?”

Aslında soru bu yeni hükümeti aşıyor. İstikrarlı hükümet sorunu, Türkiye’de genel olarak burjuva iktidarının gelip dayandığı noktaya ilişkindir. Görebildiğimiz kadarıyla Türkiye, Batı’da birçok ülke gibi, bundan böyle istikrarsız, güçsüz hükümetler dönemine girmiştir. Nedeni, toplumsal yapıdadır. Ekonomik ve sosyal sorunlara artık kapitalizm çerçevesinde ve burjuva iktidarlarınca geçerli ve sürekli çözüm getirilememektedir. Türkiye gibi geri ve kapitalist yoldan kalkınma uğraşında bir ülkede sorunları çözebilmek büsbütün olanaksız. Geri ve dışa bağımlı kapitalizmin yarattığı sorunlar gittikçe büyüyor ve büyüyecek; dar boğazlar daha da daralıyor ve daralacak. En genel deyimleriyle, üretim güçleriyle üretim ilişkileri çelişkisi keskinleşiyor. Ve bunun sonucu, işçi sınıfının ve halk kitlelerinin mücadelesi hızlanıyor, yayılıyor, istikrarsız hükümetlerin birinci nedeni bu.

Sermaye sınıfları arasındaki çekişme ve sürtüşmeleri ve bunun politika alanındaki yansıma ve belirtilerini daha birinci Erim hükümetinin oluşturulması sırasında Türkiye İşçi Partisi dile getirmişti. O zamandan beri de basında bu olgu ve yarattığı “iktidar boşluğu” üzerinde yazılar çıktı.

Sermaye sınıfları arasındaki bu çekişmeli ve sürtüşmeli durum sürüp gidiyor. Bunun için M.C. hükümeti bu denli zor kuruldu ve bunun için de istikrarlı ve sürekli olabilmesi kuşkuludur. Bu iki.

Ne var ki, öyle de, böyle de olsa, istikrarsız, geçici olacak ve erken seçime gidecek gibi görünse de, sonunda sağ kanat bir hükümet oluşturdu. “Dört oyluk bir fark” deyip küçümsemek olmaz. M.C.’nin oluşturulması son ayların üzerinde dikkatle durulması gereken bir olaydır. Bunu, dört parti yöneticilerinin sıkışınca akıllarına gelen, sırf iktidar koltuğuna oturabilmek kişisel hırsıyla oluşturdukları bir durum gibi görmek yanlıştır. Bu, onlara telkin edilmiştir, istenmiştir bu onlardan. Kimler mi istemiştir? Tahmini zor değil:

- 1) Büyük sermaye çevreleri, İzmir ve Adana sermayesinin direktiği, İstanbul’un karşı çıktığı şimdiden açıklandı. AP büyük sermayenin partisi olma niteliğini esasında sürdürüyor. Demirel kendisi bu kesimle doğrudan ilişkiler içinde. MSP de, aslında, “doğucu, dinci kitleler”in değil, büyük sermayenin bir kesiminin partisidir. Yığınlar, oy tabanını oluşturmak için ve sol’a karşı şiddet hareketlerinin manivelası olarak kullanılıyor ve kullanılmak isteniyor.
- 2) Oniki Mart dönemi uygulamalarından, şimdi de TÖB-DER toplantıları bas-kın ve teröründen ve komando saldırılarından sorumlu olan örtülü güçler.

Saldırانlığını ve şiddetini gittikçe artıran komando hareketlerinin esas sorumlusu olarak MHP'yi görmek bir yanılığ olur. MHP, arka plandaki güçlerin yüzeydeki yasal paravanası ve aracıdır.

- 3) Kapitalizmin, dünyanın üçte birini sosyalizme kaptırarak daralmış olan alanının daha da daralmasını ve bu arada Türkiye'nin sol'a kaymasını önlemeye kararlı Amerika. Bu sonuncu güç, ikili anlaşmalarla Amerikan üsleri ve Kıbrıs sorunlarının kendince uygun sonuçlara daha kolay bağlanabilmesi için de M.C. hükümetini yeğ tutar.

CHP'nin sol'a, AP'nin de sağ'a duvar çekmesi ve bu iki duvar arasında "İki büyük parti"nin ülkeyi nöbetleşe yönetmesi umut ve hayali de ("Ortanın Solu" kitabında Ecevit'in önerisi de budur) bir daha diriltilememek üzere iflâs etmiştir. Batı'nın çok partili parlamenter rejimleri niteliğinde ve kapsamında bir demokrasiyi hiç bir zaman benimsememiş olan Türkiye burjuvazisi, Cumhuriyet'in kuruluşundan beri sol'a karşı kalın, dayanıklı bir duvar çekme çabasındadır. Burjuvazi, kendi güçsüzlüğünün ve ülkenin sol'a, sosyalizme kayma potansiyelinin her zaman bilincinde, en azından sezisinde, olmuştur. Sol'a set çeken duvarda, 1961 sonrasında, giderek bir yarılma durumuna gelen bir çatlama olmuştur. 1961-1971 dönemi boyunca burjuvazi ve iktidarları bu duruma çareler aramışlardır. 1971 sonrasında yarığı kapatıp çatlağı yapıştırmak uğraşları yoğunlaşmış ve sertleşmiştir. Burjuvazi bu işi, eski tek parti rejimine dönmeden, çok partili parlamenter bir görünüm içinde başarmak istiyor. Ama sıkışırca, açık askeri bir diktatörlüğe baş vurmaya da deneyebilir.

AP, 1971 öncesinden daha geri, daha "sağcı" bir çizgidedir. Demirel, kısıtlı demokratik hak ve özgürlükleri tüm ortadan kaldırma niyetini açığa vuran "komünizmle mücadele" deyimini dilinden düşürmez oldu. Eskiden böyle konuşmazdı. AP, MSP ve MHP arasındaki ayrımlar kesin ve derin değildir. "Komünizmle mücadele", Mukaddesatçılık ve Irkçılık arasında uzlaşamayacak ne var? Burjuvazinin kendi içindeki sürtüşme ve çekişmelerin temel, uzlaşmaz çelişkiler olmadığını da unutmamak gerek. Şimdi burjuvazinin birbirinden ayrı görünen politik eğilimleri giderek bir potada eriyip kaynaşarak az çok ideolojik bir bütünleşmeye yönelebilir, veya biri öbürlerine egemen duruma gelebilir. Burjuvazinin böyle bir bütünleşmeye gidip açık teröre dayanan tam faşist bir diktatörlük oluşturmasının olanağı vardır, ama olasılığı yoktur. İç ve dış koşullar böyle bir diktatörlüğün tutunmasına elverişli değil.

Burjuvazi ülkeyi yönetmede ekonomik ve politik acze düşmüştür. Sorunlarla başa çıkamıyor, karşı sınıf ve kitlelerin direniş ve mücadeleleri gücünü yıpratıyor, kendisi bunalımlar içinde bocalayan emperyalist-kapitalist dünyadan da medet yok. Bu durum bir burjuva iktidar boşluğu yaratıyor ve burjuvazi bu boşluğu baskı ve şiddet yönetimini geliştirerek kapatmaya çabılıyor. Kapitalizmin diğer temel sınıfı olan işçi sınıfı ve onunla birlikte emekçi kitleler, gittikçe artan bir bilinç ve etkinlikle burjuvazinin baskıcı, faşizan uygulamalarına karşı mücadele vermekle birlikte, henüz iktidarı burjuvaziden alacak, iktidar boşluğunu böylece giderecek duruma gelmemişlerdir.

Toplumun objektif gelişmesi sol doğrultudadır, sosyalizmden yanadır. Bu objektif gelişmenin toplumsal sübjektif gelişmeyle tamamlanması, işçi sınıfının, doğal

müttefik emekçi kitlelerle birlikte, iktidarı üstlenmeye tam yetenekli ve hazır hale gelmesi gerekmektedir. Bu da, işçi sınıfının kendi bağımsız politik örgütünün -partisinin- gelişip güçlenmesi, ve emekçi kitlelerin bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde örgütlenilip yönlendirilmesiyle olacaktır. Sosyalistlerin önündeki görev budur.

Ana çizgileriyle belirtmeye çalıştığımız bu tabloda CHP'nin yeri nedir? Bu başka bir yazımızın konusu olacaktır.

Yürüyüş, Sayı 2, 22 Nisan 1975